

PORVOO BORGÅ

”Vahva ja välittävä Suomi”

Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 16.6.2023

HALLITUSOHJELMA PORVOON KASVUN JA
OPPIMISEN TOIMIALAN NÄKÖKULMASTA

Kolme ministeriä
OKM:ssä on uutta,
samoin keskinäinen
vastuunjako:

- **Henriksson**

opetusministeri (vaka,
yleissiv., ammatill.),

- **Multala** korkeakoulut &
tiede ja kulttuuri & taide

- **Bergqvist** nuoriso,
liikunta

Sipilän hallituksen ohjelmasta toteutui lopulta vain noin 40 %

- Lainvalmistelun aikana nousee uusia näkökulmia ja haasteita mm. perustuslain näkökulmasta.
- Ministereillä mahdollisuus poimia hallitusohjelmasta mieleisiään asioita, kun HO on kuitenkin toiveiden tynnyri.
- Priorisointia tehdään koko ajan ja toimintaympäristön muutokset muuttavat priorisointijärjestystä.
- Puolueiden sisäiset ja keskinäiset ristiriidat vaikeuttavat uudistusten läpivientä.
- Vaalikauden lopulla aika loppuu.

-> **Tärkeinä pitämiään asioita kannattaa puskea ja lisätä hallitukselle paineita**

Kuntapolitiikka: kuntien tehtävät voivat erilaistua

- Hallitus vahvistaa kaikkien lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista. **Vastuu koulutuspalveluista edellyttää riittävän laajaa väestöpohjaa.** Tämä voi toteutua koulutuksen järjestäjätahon hakeutumisella joko järjestämisyhteistyöhön kuntalain sallimien yhteistoiminnan keinoin tai kuntaliitokseen.
 - Kuntien erilaiset tehtävät tulevat silti mahdollisiksi: ”Hallitus tukee erilaisten kuntien vahvuuksien täysimääräistä hyödyntämistä ja elinvoimaa **mahdollistamalla erilaisten ja eri kokoisten kuntien tehtävien hallitun eriyttämisen** varmistuen samalla perustuslain mukaisen yhdenvertaisuuden toteutumisen ”, mikä oli Porvoon tavoite.
 - Hallitus käynnistää **kuntien normituksen keventämisohjelman**, johon kytketään kaikki kuntia ohjaava sektorilainsäädäntö soveltuvin osin, mikä Porvoon tavoitteiden mukainen.
 - Valtio tukee eri toimillaan kuntien ja alueiden työvoimapulan ratkaisuja.
 - Hyvinvointialueille ei siirretä tehtäviä.
- > tulevatko alueen pienet kunnat kääntymään Porvoon puoleen, esim. isäntäkuntamalli? Mikä Porvoon kiinnostus?
- > Mitä normeja Porvoo toivoo purettavan? Proaktiivisuus!

Kuntapolitiikka: kuntien tehtävät voivat erilaistua

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Varautuminen isäntäkuntamalliin: kiinnostuksen ja tarpeen selvittäminen, toteutusmallien ja tarvittavien resurssien selvittäminen
 - Riittävä väestöpohja? Ei vielä määritelty?
- Virkamiesvalmisteluna tehty dokumentti hallitusohjelman valmistelua varten, johon hyvä tutustua (Petri Lempinen ja Anita Lehikoinen)
- Rahoituksen jakautuminen jatkossa pienissä kunnissa vs. isommissa?
- Normituksen keventäminen: ruohonjuuritasolla pohdittavaksi, mitä halutaan keventää ja mikä taas on opetuksen laadun kannalta välttämätöntä; lapsen oikeusturva ja virkavastuu vs. byrokratian raskaus
 - Lakisääteisten ohjelmien määrä?
 - Esimerkkinä: riittäisikö vakassa ryhmäkohtainen vasu?
- Ei siirretä tehtäviä HVA:lle -> harmaalla alueella olevat vastuut, kuten ruoka-apu? Jäävätkö edelleen välitilaan vai valuvatko kuntien syliin?

VOS-järjestelmä uudistetaan, avustusten painoarvoa vähennetään

- Kuntien **rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan** vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytykset investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia.
 - Kuntien saamien valtionosuuksien yleiskatteellisuus säilytetään ja kuntien tehtävien rahoitusta vahvistettaessa **painotetaan yleiskatteellisia valtionosuuksia valtionavustusten sijaan.**
 - Ennen laajemman uudistuksen valmistumista **hallitus seuraa tarkoin kunkin kunnan mahdollisuuksia selviytyä kasvavista palvelukysynnästä ja -kustannuksista erityisesti varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa, ja reagoi niihin.**
 - Arvioidaan mahdollisuutta tehdä valtionosuusjärjestelmään määräaikainen korjaus niin, että minkään kunnan valtionosuuksien maksatus ei ole negatiivinen.
 - Valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita.
 - Kuntaministeri Anna-Kaisa Ikonen ja valtiosihteeri Elina Laavi.
- > VOS-uudistus vie monta monta vuotta. Avustusten taso laskee ainakin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa, mihin varauduttava talousarvioissa.

VOS-järjestelmä uudistetaan, avustusten painoarvoa vähennetään

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- VOS-uudistus voi kestää koko hallituskauden
- Jääkö VOS:n turvin tehtyjen asioiden rahoittaminen kaupungille, jos yleiskatteellinen rahoitus menee perusopetuksen lisätunteihin? Joudutaanko karsimaan kehittämistä?
- Yleinen VOS-vähennys 125 miljoonaa, josta arvio Porvoon osuudesta 1 % eli noin 1,25 miljoonaa
- Hankehumppa vähenee jonkin verran
- Talousarviovalmistelussa huomioitava odotettava valtionavustusten lasku; korvaavaa perusrahoitusta ei ole odotettavissa

Perusopetukseen suurimmat panostukset

Lisäykset:

- Perusopetus + 200 milj. (30-100-150-200)
- Ammatillinen koulutus., oppimisen tuki +10 (5-10-10-10)
- Lukiokoulutus, rahoitusmalli ja tukiopeus +10 (5-10-10-10)

Leikkaukset:

- Valtionavustusten taso -125 milj. (10-25-50-125)
- Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen 175 milj. (45-120-175-175)
- Kansalaisopistot 12,5 milj. (vasi opiskelijamaksuja korotetaan ja valtion rahoitusta vastaavasti vähennetään yht. 25 milj.)
- Valtionosuusindeksiä leikataan yhdellä %-yksiköllä, mutta sen vaikutus kuntatalouteen ei ole Kuntaliitonkaan mukaan iso. Kohdistunee kuitenkin juuri sivistystoimen tehtäviin.

Perusopetukseen suurimmat panostukset

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Lisärahoitus tulee menemään uusiin tehtäviin
- Laajennettu oppivelvollisuus: tarvitsemme lisää tukea oppilaille: koulunkäyntiavustajat, erityisopettajat, pienempiä ryhmiä, koulukoutsit tms. Tulee vaatimaan enemmän budjettia kuin tällä hetkellä. Nykyiset tukimuodot ja –tasot eivät tule riittämään. Lisäys budjettiin valtion tasolla ei ole tähän riittävä.
 - 10 miljoonasta laskennallisesti Porvoole noin 1% lisärahoitusta eli 100 000 €
- Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen
 - Työnantajan velvoitteiden lisääntyminen täydennyskoulutuksissa?
 - Entistä pahempi työvoimapula esim. vakassa? Kelpoisuus- ja pätevyyspolun rakentaminen vakan henkilöstölle? Tuleeko henkilöstöyksikön varautua ja ottaa koppia?
- Kansalaisopistojen rahoitus
 - Kaupungin omaa rahaa paikkaamaan rahoituksen vähenemistä?
 - Kurssimaksujen korotukset?
 - Koulutuksen järjestäjien yhdistymisiä?

Osaava Suomi –luvun tavoitteet

Varhaiskasvatuksen
laatu paranee

Suomalaisten
oppimistulokset ja
koulutustaso
nousevat

Perustaitojen
osaaminen vahvistuu
ja jokainen saavuttaa
peruskoulusta
riittävät perustiedot

Sivistys luo
edellytyksiä talouden
kasvulle

Koulutus vastaa
paremmin
työelämän tarpeisiin
ja vähentää
kohtaanto-ongelmaa

Työelämän ja
koulutuksen
ulkopuolella olevien
nuorten määrä
vähenee.

Kaikenikäiset
suomalaiset liikkuvat
enemmän.

”Ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia ja valinnanvapautta palveluissa lisätään sekä mahdollistetaan monipuolinen palvelutuotanto.”

-> tämä ideologinen pohja näkyy myös sivistystoimialan kirjauksissa, vaikka on kirjattu lukuun 2.
Toimiva ja kestävä hyvinvointiyhteiskunta

Yksityisten toimintaedellytyksiä vahvistetaan sekä varhaiskasvatuksessa (palveluseteli) että perusopetuksessa. Vakassa palataan ilmoitusmenettelyyn.

Yksityisten koulutuksen järjestäjien kotikuntakorvaus nostetaan 100 prosenttiin ja yhdenmukaistetaan järjestäjien velvollisuudet.

Varmistetaan, että järjestämisluvat mahdollistavat jatkossakin toiminnan pitkäjänteisen toteuttamisen so. määräaikaisia lupia vain painavin perustein.

Toimiva ja kestävä hyvinvointiyhteiskunta

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Vakan ilmoitusmenettelyyn siirtyminen voi viedä aikaa; lupamenettely ja sen opettelu on ollut kaikille osapuolille työläs
- Porvoossa steinerkoulun eli Fredrika-koulun osalta laskennallinen kotikuntakorvaus muuttuu 94 %:sta 100 %:iin.
- Palveluseteli vakassa
 - Määritelläänkö palvelusetelille tietty arvo? Porvoon intresseissä olisi vaikuttaa siten, ettei palvelusetelin arvo määriy liian matalaksi
 - Yksityisiä vaka-järjestäjiä Porvoossa nyt 8 (yksiköitä enemmän)

Lasten ja nuorten hyvinvointi OKM:öön ja uuden ministerin nimessä ”nuoriso”

- Hallitus osoittaa **kokonaisvastuun nuorten hyvinvointityön johtamisesta OKM:öön**, mutta asiat käsitellään yhteistyössä useiden ministeriöiden välillä. Uusi ministeri, jolla liikunta-, urheilu- ja nuorisoministerin tehtävä.
- Hallitus laatii laaja-alaisen toimenpideohjelman nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi, hyvinvointivajeen ja mielenterveyden ongelmien paikkaamiseksi. Vahvistetaan moniammatillista työtä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. -> nuoret huomioitu vahvasti, erit. mielenterveys.
- **Poistetaan lainsäädännöstä eri viranomaisten tiedonkulkuun liittyvät ongelmat.**
- Hallitus edistää koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä sekä turvallisten aikuisten läsnäoloa kouluissa.
- Kiinnitetään erityistä huomiota ehkäisevään mielenterveys- ja päihdetyöhön lasten ja nuorten toiminnassa.
- **Turvataan lainsäädännöllä lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhyt- psykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin (hallituksen mallin mukainen lasten ja nuorten terapiatakuu).**
- Lapsistrategiatyössä tunnistettuja toimia jatketaan osana hallituksen lapsi- ja perhepolitiikan toimeenpanoa.
- Hallitus päivittää säädökset neuvolan ja kouluterveydenhuollon palvelujen osalta.
- Edistetään moniviranomaisyhteistyötä, kuten esimerkiksi poliisin kanssa toteutettavaa moniammatillista Ankkuri-toimintaa.
- Hallitus kiinnittää erityistä huomiota neuropsykiatrisesti oireilevien (nepsy) lasten palveluihin ja heidän perheittensä tukeen sekä nopeaan diagnosointiin ja avun piiriin pääsyyn.
- Uudistetaan lastensuojelulainsäädäntö.
- Hallitus edistää vuoroasuvien lasten vanhempien tasaveroista asemaa turvaamalla arjen sujuvuuden kannalta välttämättömät palvelut, kuten **selvittää koulukyytien saatavuutta molemmille vanhemmille.**

Lasten ja nuorten hyvinvointi OKM:öön ja uuden ministerin nimessä ”nuoriso”

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Viranomaisten tiedonkulku: Wilmaan liittyvät haasteet oppilashuollon osalta; lopullinen ratkaisu Porvoossa vielä puuttuu ja pallo on nyt sen suhteen HVA:lla

Oppilas- ja opiskeluhuolto

- Hallitus edellyttää kuntien ja hyvinvointialueiden tekevän tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon toimivuuden turvaamiseksi.
 - Oppilashuollossa varmistetaan **palveluiden saatavuus**, jatkuvuus sekä **tiedonkulku** eri toimijoiden ja viranomaisten välillä tarvittavin lainsäädännöllisin muutoksin.
 - Hallituskauden alussa hallitus tekee kustannus- ja vaikuttavuusarvioinnin oppilas- ja opiskelijahuollon toimivuudesta.
 - Oppilas- ja opiskelijahuollon osalta luodaan mahdollisuus sopia **kyseisten palveluiden organisoimisesta myös kuntien kautta**.
- > Siirto hyvinvointialueilta takaisin mahdolliseksi? Onko Porvoolla kiinnostusta siirtää psykologit ja kuraattorit takaisin?

Oppilas- ja opiskeluhuolto

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Miten ymmärretään oppilas- ja opiskeluhuollon kokonaisuus, joka voitaisiin siirtää kunnalle? Sisältääkö koulukuraattorit, -psykologit, -terveydenhoitajat ja -lääkärit vai vain osan näistä? Jos vain osan, miten yhteistyö ja tiedonkulku toimii?
 - Lainsäädännössä oletettavasti määritellään tarkemmin. Miten Porvoo haluaa vaikuttaa tähän?
 - IU HVA:lle saatu palkattua kolme koulupsykologia lisää
- Porvoon täytyy etunenässä selvittää siirron mahdollisuuksia ja ennakkovaikutuksia
- Kirjaus ”kuntien” viittaisi siihen, ettei kyse ole vain Helsingin erityiskysymyksestä, vaan oppilas- ja opiskeluhuollon takaisinsiirto mahdollistuisi myös muille kunnille
- Rahoitus tulisi mukana jos vastuu siirtyisi takaisin kunnalle
- Porvoon lausunnossa ennen HVA-uudistusta todettiin selkeästi, että toivottiin oppilas- ja opiskeluhuollon jäämistä kunnalle
- Tahtotilaa löytyy siirtää takaisin; vaatii laajempaa pohtimista ja selvittämistä

Varhaiskasvatus

- Ei näyttäisi tulevan suuria uudistuksia, vaan keskitytään aiempien toimeenpanoon. Ehkä joitain korjauksiakin tulee. Kustannusarvioita ei juuri ole.
- Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan erityisesti yli 3-vuotiaiden lasten osalta. Erityisiä toimia suunnataan **maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisasteen nostamiseksi** varhaiskasvatuksessa, sillä se tukee koko perheen kotoutumista ja kielenoppimista. Mutta miten?
- Maksujen alentamista ei mainita.
- Hyvä, että varhaiskasvatuksen tasa-arvorahoituksen määrärahataso vakiinnutetaan. Tavoitteena vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua, tasoittaa oppimiseroja sekä ehkäistä segregatiota.

Varhaiskasvatus

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Osallistumisaste Porvoossa jo nyt korkea; perhepäivähoito ja kotihoito vähenee
 - Erityisesti mainittu maahanmuuttajaperheet
 - Kansalliset osallistumisasteen nostamisen toimenpiteet ei ehkä päde Porvooseen, jossa jo lähtötilanne on korkea
- 34 kunnassa maksuton vaka, houkuttelevuustekijä, mutta toimiiko paremmin pienten kuntien markkinointikeinona? Osallistumisastetta maksuttomuus ei välttämättä nosta. Välinpitämättömyys kasvaa maksuttomuuden myötä, eikä vakalla ole työkaluja puuttua vanhempien välinpitämättömyyteen.
- Maahanmuuttajaperheiden lapset vähän palveluiden piirissä loma-aikoina; miten voitaisiin houkutella, jos kuitenkin erityisesti hyötyisivät?

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

- Varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkoja lisätään yliopistoissa: joka vuosi väh. 1 400 uutta.
- Ruotsinkielisiin ohjelmiin Henriksson hoitaneen paikat, mutta korkeakoulujen aloituspaikkoihin ei ole osoitettu ainakaan vielä rahoitusta missään. Multala ministerinä avainasemassa.
- Hallitus turvaa jo alalla työskenteleville erilaiset mahdollisuudet pätevyitä varhaiskasvatustilain mukaisiin tehtäviin muunto- ja monimuotokoulutuksella, joten tämä tavoite huomioitu, mutta onko siihenkään rahoitusta?
- Hallitus selkiyttää sosionomien roolia varhaiskasvatuksessa ja lisää varhaiskasvatuksen sosionomien koulutusta. Porvoolla etu Laurea-yhteistyön kautta: sosionomikoulutus.
- Varhaiskasvatuksen johtajan tehtävässä toimiminen mahdollistetaan myös varhaiskasvatuksen sosionomi YAMK-tutkinnolla. Kelpoisuuden palauttaminen tärkeää, jotta sosionomit kokisivat päiväkodit jälleen houkuttelevina.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Porvoossa Laureassa koulutetaan vakan sosionomeja -> miten voitaisiin hyödyntää vielä nykyistä paremmin? Myös monimuoto-opetusta?
- Valtion budjetissa ei ole lisärahaa vakan opettajien koulutukseen, vaikka paikkoja lisätään
- Miten tavoite voi toteutua, jos aikuiskoulutustuki poistuu? Työnantajan vastuu ja rahoitus voi kasvaa?
- On ollut liian kapeasti määritelty pätevyysvaatimus, että päiväkodin johtajan on täytynyt olla kasvatustieteiden maisteri. Muutos tähän on Porvoon etu (sosionomi YAMK). Voitaisiinko tämän muutoksen toteutumista edistää?
 - Päiväkodin johtajalle ei ole erillistä yliopistokoulutusta ja tutkintoa olemassa toisin kuin rehtorin tehtäviin hallinnon osalta (opetushallinnon tutkinto).
 - Päiväkodin johtajalta vaaditaan myös hallinnon ymmärtämistä

Yksityisen vakan roolia vahvistetaan: palvelusetelilaki tulee ja yksityisen hoidon tuen hoitorahaa korotetaan

- Hallitus uudistaa varhaiskasvatuksen palveluseleitä koskevan lainsäädännön ja se siirretään OKM:n alle. Nythän lailta on mennyt pohja soten myötä ja kuntien käytännöt ovat hyvin erilaisia. Koko maahan sama malli ja kenties sama setelin arvo.
- Hallitus arvioi lasten hoidon tukien kokonaisuuden huomioiden perheiden valinnanvapauden tavoitteena että yhä useampi perhe voisi valita erilaisten varhaiskasvatuksen muotojen välillä tasapuolisemmin.
- Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten osuus nostetaan hallituskauden aikana vähintään tasolle, jolla se oli vuonna 2011. Tämä toteutetaan korottamalla yksityisen hoidon tuen hoitorahaa. Lisää perheiden valinnanmahdollisuutta, mutta kuka rahoittaa? Kehitys on ollut kunnissa toisenlainen, palveluseleitä kohti. Onko realistinen kirjaus?
- Yksityisessä varhaiskasvatuksessa palataan ilmoitusmenettelyyn, jotta kevennetään palveluiden järjestäjien hallinnollista työtä. Toiminnan käynnistäminen edellyttäisi, että aluehallintovirasto on tarkastanut toimipaikan.
- Hallitus varmistaa, että varhaiskasvatusta valvotaan niin julkisesti kuin yksityisesti järjestetyssä varhaiskasvatuksessa.

Yksityisen vakan roolia vahvistetaan

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Palvelusetelille lainsäädännöllinen pohja varmaan hyvä asia
 - Kuitenkin tilaa kuntakohtaiselle räätälöinnille jonkin verran tarvitaan
 - Palvelusetelin arvon määrittely tulee olemaan haastavaa, koska esim. kiinteistökulut tai kululuokat vaihtelevat suuresti kuntakohtaisesti
 - Miten kunnat ilmoittaisivat kustannukset tasalaatuisesti? Mahdollistaako esim. talousarvio riittävän tarkalla tasolla kustannusten tunnistamisen?
- Ilmoitusmenettely keventää hallinnon työtä
- Yksityisen hoidon tuen tavoite ei Porvoon osalta realistinen. Lisärahoituksella ei ole merkitystä, jos käyttäjiä ei ole.

Esi- ja perusopetus

- **Kaksivuotinen esiopeutus** ainakin siirtyy: Toteutetun kokeilun päätyttyä v. 2025 hallitus **arvioi kokeilun tulokset ja valmistelee jatkotoimet.**
- Hallitus käynnistää **laaja-alaisen peruskoulun tulevaisuustyön** peruskoulun kehittämistarpeiden arvioimiseksi. Työn tueksi perustetaan parlamentaarinen seurantaryhmä. Mahdolliset lakiesitykset valmistellaan v. 2025 loppuun mennessä.
- Perustaitojen oppiminen kärjessä: 2-3 vv-tuntia lisää alakouluihin, mikä toteutetaan **paikallisin päätöksin.** Tavoitteena saada lisää aikaa luku- ja kirjoitus- sekä laskutaitojen kartuttamiseen. Porvoossa jo nyt +1 vvh äidinkiessä ja matematiikassa extraa.
- Työrauhaa pyritään parantamaan: mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan lailla ja rehtoreille & opettajille lisää toimivaltuuksia. Perusoikeudet? Voidaan edetä jo nyt järjestyssäännöin ja sopimalla.
- Osaamistakuu: määritellään tarkemmin **vähimmäisosaamistaso edettäessä luokalta toiselle, erit. toiselta kolmannelle luokalle ja peruskoulun päättövaihe.**
- Opetusryhmien kohtuulliseen kokoon kiinnitetään huomiota, jotta oppiminen mahdollistuu ja perustaidot taataan. Kaunis lause, mutta ei välttämättä johda mihinkään.

Esi- ja perusopetus

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Osaamistakuu: byrokratiaa vai tasavertaisuutta? Valmistelua tehty jo OPH:ssa, tavoitteena varmistaa kaikille perustaidot. Silloin tarvitaan myös vahva tuki oppilaille, jos puutteita havaitaan.
 - Porvoossa suom. koulutuspalveluissa käynnissä lukutakuu, joka vastaa jo tähän samaan tarpeeseen
 - Jos osaamisen puute havaitaan 9. luokalla, miten tuetaan toiselle asteelle mentäessä, tai minkälaista perusopetuksen jatkokoulutusta tarjotaan ennen toista astetta?
- Valtakunnallista tasokoetta ei ole tulossa, vaan työkaluja opettajille
- Tulevaisuustyön tulokset ehkä käytettävissä vasta seuraavalla hallituskaudella
- Mobiililaitteiden käyttö vs. perusoikeudet? Voi olla, että lakia ei tule, vaan valtakunnallisia suosituksia

Halutaanko lisärahoituksella edelleen lisätä viikkotunteja vai jatkaa nykyisillä, jotka nyt jo ekstra?

- Suomenkielisissä koulutuspalveluissa:
 - suomen kieli ja kirjallisuus vuosiluokat 3-6 = + 1 vuosiviikkotunti
 - A1-kieli (englanti) vuosiluokat 1-6 = + 2 vuosiviikkotuntia
 - B1-kieli (ruotsi) vuosiluokat 7-9 = + 2 vuosiviikkotuntia
 - matematiikka vuosiluokat 3-6 = + 1 vuosiviikkotunti

= yhteensä 6 vuosiviikkotuntia enemmän kuin perusopetusasetuksessa
- Lisäksi on paikallisesti päätetty ohjata lisätunteja käsityöhön taito- ja taideaineiden valinnaisista 4 vuosiviikkotuntia sekä liikuntaan 3 vuosiviikkotuntia. (Tämä kuitenkin olemassa olevan tuntikehyksen tuntimäärän jakautumista, ei tuntimäärän lisäystä.)
- Lisäksi painotettu opetus (= musiikkiluokka ja liikuntaluokka) vaikuttaa tuntimääriin. Näillä oppilailla on yhteensä 15 vuosiviikkotuntia enemmän ko. oppiainetta perusopetuksen aikana kuin muilla oppilailla.
- Kielikylvyssä noudatetaan paikallisen opetuksen tuntimäärää, mutta osa opetuksesta järjestetään ruotsin kielellä, eli vuosiviikkotuntien määrä pysyy samana.
- Svenska utbildningstjänsterna erbjuder 232 åvt då statsrådets minimi är 224 (**8 åvt extra**). Orsakerna till detta är:
 - På svenska sidan har vi inget B1-språk, vår engelska är på A2-nivå, vilket ger 12 åvt fram om 6 åvt som ett B1-språk skulle ge.
 - För svenska och litteratur har vi + 1 åvt
 - Matematiken har + 1 åvt

Oppimisen tuki uudistuu

- Oppimisen tukea selkeytetään ja tuen ketju yhtenäistetään **varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle**. Esim. lukioon tukiopetus lakisääteiseksi.
- Perusopetuksen kolmiportaista tukea koskeva lainsäädäntö uudistetaan tavoitteena turvata riittävä tuki sekä vähentää opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa.
- Oppimisen tukea on oltava tarjolla yksilöllisesti ja oppilaan tarpeita vastaavasti.
- **Tuen muodot ovat valtakunnallisesti yhtenäiset, selkeät ja monipuoliset.** Tarpeellinen pienryhmäopetus sekä erityisluokissa annettava opetus on myös mahdollista. Estetään kategoriset pienryhmien lakkauttamiset?
- Huolehditaan erityisopettajien riittävästä koulutusmääristä. Miten toteutuu kun esim. aikuiskoulutustuki lakkautetaan?

Oppimisen tuki uudistuu

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Porvoossa on edelleen pienryhmiä, eikä yleistä päätöstä tai toimintamallia niiden lakkauttamisesta ole tehty. Tähän toivottavasti on myös rahoitusta tulossa jatkossa.

Segregaation torjuminen ja maahanmuuttajataustaiset oppilaat /Yhdenvertainen Porvoo

- Hallitus vakiinnuttaa perusopetuksen tasa-arvorahoituksen määrärahatason. Näin vahvistetaan perusopetuksen laatua, tasoitetaan oppimiseroja sekä ehkäistään segregaatiota.
- Hallitus **kannustaa kuntia toteuttamaan painotettua opetusta** segregaation ehkäisemiseksi eli painotettu opetus halutaan ottaa välineeksi torjua segregaatiota eikä aiheuttaa sitä (vrt. Helsinki).
- Hallitus edistää **vieraskielisten lasten kiinnittymistä myös ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja koulutukseen. Porvoo mallina?**
- Laaditaan perusopetuksen valmistavalle opetukselle selkeät tavoitteet ja testaus, jonka läpäisy on edellytys yleisopetukseen siirtymiselle.
- Laajennetaan valmistavan opetuksen rahoitus enintään kaksivuotiseksi.
- Hallitus arvioi S2-opetuksen (suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus) toimivuutta. Vieraskielisten lasten määrän kasvu on huomioitava osana perusopetuksen kehittämistä..

Segregaation torjuminen ja maahanmuuttajataustaiset oppilaat

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Palveluverkko ratkaiseva, jotta oppilaitokset eivät segregoidu -> kaupunkisuunnittelu ja oppilaaksiottoalueet
- Ruotsinkielisten koulutuspalveluiden vahvuudet maahanmuuttajien vastaanottamisessa hyvä tunnistaa (yhteisöllisyys ja perhekeskeisyys?)
 - Valtakunnallisestikin olisi tarve toimiville malleille; tässä voidaan toimia esimerkkinä ja vaikuttajina jos sellaisia löytyy
 - Miten tuetaan sitä, että maahanmuuttajat uskaltavat hakeutua ruotsinkielisten palveluiden piiriin?
 - Miten saataisiin maahanmuuttajille paremmin tietoa siitä, että he voivat itse valita joko suomen- tai ruotsinkielisen koulun?
 - Oma palveluohjaus, viestintä esim. nettisivuilla
 - Olisi hyvä mallintaa keinoja Porvoossa ohjata ruotsinkielisiin palveluihin
 - Asumispaikka ja lähipalveluperiaatteen noudattaminen liittyy tähän vahvasti
- Painotettu opetus keinona vähentää segregaatiota?
- Maahanmuuttajien lisäksi muitakin vähemmistöjä, joita täytyy paremmin huomioida ja toteuttaa tasa-arvosuunnitelmia; esim. sukupuolivähemmistöt
- Kotouttamisen ja valmistavan koulutuksen malleja kehitettävä edelleen

Muita yksittäisiä huomioita

- Hallitus luo varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen **järjestäjille järjestämiseen liittyvät kriteerit**, jotta varmistetaan jokaisen lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen asuinpaikasta riippumatta. Varhaiskasvatus ja perusopetus säilyvät jatkossakin kuntien järjestämisvastuulla. Lisäksi arvioidaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatukriteereiden päivittämistä.
- TUVA-koulutuksen vaatimuksia kevennetään niin, että koulutusta voidaan järjestää osatoteutuksena. Hallitus mahdollistaa **oppivelvollisuuden suorittamisen myös työpajatoiminnassa**.
- Jatketaan lukutaitostrategian toimeenpanoa ja **laajennetaan Lukuliikettä**, jonka tavoitteena on kaikenikäisten lukutaidon edistäminen.
- Hallitus uudistaa taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön tavoitteenaan on saavutettavuuden parantaminen.
- Erityisesti **lasten aamu- ja iltapäivähoitoa sekä lomien aikaiseen hoidon saatavuuteen** kiinnitetään huomiota, jotta varsinkin lapsiperheiden vanhempien työllistymisen esteitä poistuu.
- Selvitetään harrastus- ja kerhotoiminnan rakenteiden sekä rahoituksen kokonaiskuva ja huolehditaan siitä, että **Harrastamisen Suomen malli täydentää olemassa olevaa harrastuskenttää**.
- Harrastamisen Suomen mallia koskeva lainsäädäntö arvioidaan. Osana työtä selvitetään **harrastustoiminnan tukemista koulujen loma-aikoina**. Hallitus lisää **harrastesetelin käyttöä kunnissa** lasten ja nuorten mielekkäiden harrastusmahdollisuuksien laajentamiseksi.
- Toteutetaan talousosaamisen kansallinen hanke, jonka tavoitteena on tehdä suomalaisista maailman talousosaavin kansa. Vahvistetaan **taloustaitojen opetusta ja yrittäjyyskasvatusta** kaikilla koulutusasteilla.

Muita yksittäisiä huomioita

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Harrastamisen mallin rakenteen haasteet:
 - Miten saadaan ohjaajia (harrastustoimintana ohjattavaa asiaa tekeviä) arkena työajalla vetämään toimintaa?
 - Koulukuljetukset ja lukujärjestysten yhteensovittaminen
 - Olemassa olevat resurssit käyttöön: opettajat (lisätunteina; kaikki eivät halukkaita), KoMbi, TPO, seurat, kouluavustajat?
 - Kerho/harrastus-ohjauksesta kokonaistyöllistäviä malleja?
- Iso merkitys taito- ja taideaineille jos lukiodiplomi tulee osaksi yo-kirjoituksia / voi korvata yhden aineen
 - Voiko yhdistää / hyväksilukea TPO:n opintoihin? Tehdäänkö päällekkäistä?
 - Lukiodiplomin arvioinnin tulisi olla valtakunnallisesti jotenkin järjestetty
- Nopeiten toteutettavissa tukiopetuksen lainsäädäntö
- Toisen asteen järjestäjäverkon yhteisjärjestämistä tuskin järjestelmällisesti edistetään (ammattillisen koulutuksen järjestäjät ja lukiot), yhteistyötä ja –kampuksia kyllä.

Lukiokoulutukseen tukiopetus ja rahoitusuudistus, yht. 10 milj. euroa

- Tukiopetus tulee oikeudeksi myös lukiolaisille, mikä loogista oppivelvollisuuskoulutuksessa.
 - Lukiodiplomiin valtakunnallinen arviointijärjestelmä ja mahdollisuus korvata 5. kirjoitettava aine lukiodiplomilla, mikä vahvistaa taito- ja taideaineiden opiskelun merkitystä lukiossa.
 - Mahdollistetaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein.
 - Hallitus uudistaa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Rahoitusmallin muutoksista tehdään kattavat vaikutusarvioinnit ja niiden pohjalta HE v. 2025 loppuun mennessä pitkällä siirtymäajalla.
 - Tavoitteena on säilyttää kattava lukioverkko: pienten lukiodien lisä uudistetaan tukemaan koulutuksen saavutettavuutta ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista.
 - Edistetään kuntien välisen rahoitusvastuun tasapuolista jakautumista kotikunnan mukaan, mikä hyvä Porvoole, johon tulee paljon lukiolaisia muualta.
- > nopeimmin toteuttavissa lienee tukiopetuksen lainsäädäntö, johon rahoitus. Muut vievät aikaa ja poliittisesti hankalampia.

Lukiokoulutukseen tukiopetus ja rahoitusuudistus

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Jos Porvooseen yhä enemmän lukio-opiskelijoita naapurikunnista, miten tilat riittää ja tarvitaanko sivutoimipisteitä? Harvinaisempien aineiden opetusta etänä, kuten tiettyjä kieliä, ET, S2-opetusta?
- Rahoitus tukitoimiin riittämätön

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli jälleen uusiksi, lähiopetusta lisätään mutta miten?

- Rahoitusmalli uudistuu jälleen: Koulutuksen järjestäjien kannustimia vahvistetaan siten, että opiskelijat suorittavat opintoja, valmistuvat, työllistyvät ja siirtyvät jatko-opintoihin valmistumisen jälkeen.
- > Perusrahoituksen osuus laskee tuntuvasti.
- Vaikuttavuusrahoituksen mittaristoa kehitetään ja sen seuranta ajantasaistetaan. Rahoitusmalliin luodaan kannusteita myös ohjata opiskelijoita suorittamaan tutkintoja pienempiä osaamiskokonaisuuksia.
- Hallitus turvaa riittävän lähiopetuksen määrän. **Turvataan erityisesti oppivelvollisuuskoulutuksessa olevien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden oikeus riittävään lähiopetuksen määrään, työpaikkaohjaamiseen sekä tarvittavaan oppimisen tukeen.**
- Englanninkielisten ammatillisten opintosisältöjen tarjontaa lisätään ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa koulutusta.
- Selvitetään mahdollisuuksia oppisopimuskoulutuksen korvauksen porrastamiseen opintojen edetessä.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli jälleen uusiksi

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Riittävän lähiopetuksen turvaaminen liittyy myös perusopetukseen. Tulisi olla tasaisesti esim. liikuntaa.
- Nuorisotuote eriytettävä aikuisten amm koulutuksesta. Riittävä ohjaus ja tuki käytännön työtehtäviin

Osaajapulaan vastaaminen ja jatkuva oppiminen

- **Hallitus lisää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alalla sekä kasvatusaloille. Hyvä, mutta miten?**
- Säädetään velvoite jatkaa kielikoulutuksen antamista, jos koulutuksen kielitaitovaatimus esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa ei täyty.
- Aikuisten tutkintokoulutusta suunnataan erityisesti koulutustasoa nostavaan tai työmarkkina-asemaa parantavaan koulutukseen.
- Hallitus lisää jatkuvan oppimisen tarjonnan markkinalähtöisyyttä ja poistaa esteitä yksityisen rahoituksen kasvattamiselta.
- Aikuiskoulutustuki lakkautetaan, mikä vähentää omaehtoista kouluttautumista. Kasvaako vastaavasti kuntien/työnantajien rooli ja panostus?
- Aikuisten harrastusmuotoisessa toiminnassa vapaassa sivistystyössä maksuja tarkoitus nostaa ja valtionrahoitusta leikataan sen vuoksi 25 milj, josta **kansalaisopistojen osuus on 12,5, milj. euroa. Porvoo jo korottanut maksuja.**

Osaajapulaan vastaaminen ja jatkuva oppiminen

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Olisi järkevää, että aikuiskoulutustuki ei lakkaisi kokonaan, vaan jäisi tietyille aloille kouluttautumiseen, joissa on huomattavaa kelpoisen työvoiman pulaa. Tai vaihtoehtoisesti esim. setelimalli tai muu näille aloille kouluttautumiseen
 - Voisiko Porvoo jotenkin edistää tätä?

Osaajien Suomeen rekrytoinnin sujuvoittaminen

- **Englanninkielisten varhaiskasvatuspaikkojen ja perusopetuksen oppilaspaiikkojen tarjontaa edistetään.**
- **Koulun aloittamista kesken lukuvuoden sujuvoitetaan.**
- Osaavan ja koulutetun työvoiman vajeeseen puututaan mm. sujuvoittamalla ulkomaisten tutkintojen tunnustamista ja panostamalla lähtömaakoulutuksiin.
- Myös ulkomailla asuvien suomalaisten paluumuuttamista takaisin Suomeen helpotetaan.
- Englanninkielisten ammatillisten opintosisältöjen tarjontaa lisätään varmistuen samalla mahdollisuus kotimaisten kielten riittävään opiskeluun.
- Ulkomailla suoritettujen tutkintojen vastaavuusvaatimuksia kevennetään.
- Ulkomailla suoritettun suomi tai ruotsi toisena kielenä -opettajapätevyyden hyväksyminen Suomessa mahdollistetaan, mikäli henkilö on suorittanut opettajatutkintonsa siten, että hänellä on ollut suomen tai ruotsin kieli pääaineena ulkomaisessa yliopistossa.

Osaajien Suomeen rekrytoinnin sujuvoittaminen

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Englanninkielisestä koulupolusta selvitys syksyllä 2023 Kasvossa
 - Kilpilahden keskittymän ja Loviisan voimalaitoksen kansainvälisten osaajien perheet tulisi saada asettumaan Porvooseen
 - Nyt vain päiväkotia löytyy englanninkielisenä ja 2.aste ammatillinen ja osa AMK-opintoja
- Miten pystytään ottamaan vastaan kesken lukuvuoden englanninkielinen oppilas?
- Jos työkomennus on muutaman vuoden mittainen, perheellä ei ole välttämättä intressiä opetella paikallisia kieliä

Suomi liikkeelle –ohjelma edellyttää jälleen kunnilta paljon toimia ja aktiivisuutta

- Liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollinen ohjelma: liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä, vahvistetaan liikuntaosaamista eri koulutusaloilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä kasvatusaloilla.
- **Kannustetaan kuntia kehittämään päiväkotien ja koulujen pihoja monipuolisiksi lähiliikuntapaikoiksi.**
- Vahvistetaan **päiväkoti- ja koulupäivien sekä koulumatkojen liikunnallistamista** sekä koulupäivien yhteydessä tapahtuvaa harrastamista.
- Lisätään **perusopetuslakiin liikunnallisen elämäntavan edistäminen**. Tuetaan kasvatuksen ja opetuksen henkilöstöä työssään levittämällä toimivimpia käytäntöjä. **Kannustetaan kuntia laajentamaan Liikkuvat-ohjelma kaikkiin päiväkoteihin ja kouluihin.**
- Kokeillaan koulupäivän jälkeisen liikunnan harrastamisen erilaisia toteutustapoja, kuten **harrasteseteliä**. Tulosten perusteella toimivimmat käytännöt vakiinnutetaan osaksi Suomen harrastamisen mallia. Mm. Turku kokeilee jo.
- Peruskoulun laajojen terveystarkastusten yhteydessä annetaan henkilökohtaista liikuntaneuvontaa ja -ohjausta oppilaan MOVE!-tulosten perusteella.
- Selvitetään **toisen asteen koulutuksessa liikunnan lisäämistä jokaviikkoiseksi oppiaineeksi**. Edistetään kaikkien korkeakoulujen hakeutumista Liikkuva opiskelu –ohjelmaa.
- Urheilupainotteisia ammatillisia oppilaitoksia kohdellaan yhdenvertaisesti urheilulukkioiden kanssa.
- Hallitus edistää urheilijoiden kaksoisuraa ja vahvistaa urheiluyläkoulujen, toisen asteen urheiluoppilaitosten ja huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen asemaa.
- Huom! Porvoossa liikunta + 3 vuosiviikkotuntia alaluokkien aikana taito- ja taideaineiden valinnoista.

Suomi liikkeelle –ohjelma edellyttää jälleen kunnilta paljon toimia ja aktiivisuutta

Mahdolliset vaikutukset ja varautumisen tarpeet

- Porvoon kaupungin liikuntaohjelman ja Suomi liikkeelle –ohjelman yhteensopivuus?
- Vaatii poikkialaista yhteistyötä: liikunta-, nuorisopalvelut, kaupunkikehitys, koulut, päiväkodit
- Liikkuva koulu –mallia pitäisi aktivoida ja edistää (nyt jo suurin osa mukana)
- Vakassa liikkuva päiväkotihanke päättynyt; tehtiin hallinnonalat ylittävää yhteistyötä ja liikuntapalvelut olleet mukana -> tämän jatko jalkautettu, mutta tarvitaanko lisää? Toimintamalli jalkautettu, sovittu käytännöt jo liikuntapalveluiden kanssa.
- Harrastussetelimalli nuorisopalveluissa? On ollut osa Oppimisen ja hyvinvoinnin tukemisen toimenpideohjelmia, joka päättynyt viime vuoden loppuun. Miten jatko?